

Vastine Rauhan Tervehdyksen kirjoitukseen Limingan kappalaisen vaalista

Rauhan Tervehdyksessä on käsitelty Limingan seurakunnan kirkkoneuvoston 18.2.2026 kappalaisen viran valintaprosessiin liittyviä päätöksiä sekä siihen liittyneitä eriäviä mielipiteitä. Koska asiasta on esitetty julkisuudessa vahvoja ja tulkintoja, on tarpeen tuoda esiin päätösten taustaa ja perusteita.

Hakemuksen täydentäminen – kyse laintulkinnasta

Valmisteluvaiheen asiat ovat saaneet monen kyselemään, että mitä siellä Limingassa oikein tapahtuu? Hakemuksen täydentäminen on saanut palstatilaa jonkin verran, niin valaisemme sen taustoja.

Jokainen Limingan seurakunnan kappalaisen virkaa hakenut hakija toimitti hakuajan puitteissa tuomiokapituliin vaadittavat asiakirjat. CV oli vapaaehtoisesti toimitettava liite, jota keneltäkään hakijalta ei erikseen pyydetty. Samat ansiot ovat luettavissa pääpiirteittäin tuomiokapitulin ylläpitämästä nimikirjasta.

Kirkkoneuvosto äänesti siitä, voidaanko hakuajan jälkeen toimitettu ansioluettelo liittää käsittelyaineistoon. Päätös syntyi äänin 5–4. Päätöksen perustelut löytyvät kirkkojärjestyksestä, hallintolaista ja sen erilaisista tulkinnoista. Kyse ei ole kelpoisuusehtojen muuttamisesta, vaan ansiovertailun täsmentämisestä.

Oikeudellisen tilanteen tulkinnasta esitettiin valmisteluvaiheessa erilaisia näkemyksiä. Tämän vuoksi asiasta haettiin vielä laajempaa arviota kirkollisen hallinnon asiantuntijoilta. Saadun oikeudellisen arvion mukaan hakemuksen täydentäminen oli mahdollista, kun hakemus oli jätetty määräajassa ja kyse oli ansiovertailua täsmentävästä liitteestä.

Ratkaisun perusteena oli erityisesti hakijoiden tasavertainen ja yhdenvertainen arviointi sekä viranomaisen selvittämisvelvollisuus, koska muilta hakijoilta CV oli käytettävissä ansiovertailussa. Jälkikäteen toimitetulla CV:llä ei ollut ratkaisevaa vaikutusta lopulliseen päätösesitykseen.

Päätöksessä hyväksyä jälkikäteen toimitettu CV mukaan ansiovertailuun ei siis ole kyse ohjeen rikkomisesta, vaan lain tulkinnasta. Ei siis ole olemassa sitovaa tuomiokapitulin ohjeistusta tai suositusta, kuten Rauhan Tervehdyksen tekstistä voi ymmärtää.

Hakumenettelyssä on tulkittava useita eri lakeja, kuten perustuslakia, hallintolakia, kirkkolakia ja kirkkojärjestystä. Hallintolain mukaan hakemuksen täydentäminen on mahdollista, jos hakemus on jätetty ajoissa, ja kyse on jo toimitetun hakemuksen tarkentamisesta tai puuttuvan liitteen toimittamisesta. **(Hallintolaki 22 §)**

Kokemus päätöksenteon ohjautumisesta

Osan neuvoston jäsenten keskuudessa huolta herätti myös se, että jo ennen hakijoiden haastatteluja ja varsinaista ansioiden vertailua seurakuntamme valmistelevalle viranhaltijalle ilmoitettiin, että tehtävään voitaisiin valita vain yksi ennalta määrätty henkilö. Virkamiehen ja puheenjohtajan keskeinen velvollisuus on toimia puolueettomasti ja mahdollistaa päätöksentekokoelimen itsenäinen harkinta. Kappalaisen viran ansiovertailu ja sitä seuraavan päätösehdotuksen kirkkovaltuustolle tekee koko kirkkoneuvosto. Päätöksentekoa ei tule ohjata esittämällä lopputulos ennalta määrättyä ennen kokonaisarviointia.

Ristiriitaisten näkemysten ja ohjeistusten vuoksi asia jätettiin vuoden ensimmäisessä kirkkoneuvoston kokouksessa pöydälle, jotta voidaan selvittää oikeudellinen tilanne huolellisesti ennen ratkaisua. Neuvostossa pidettiin välttämättömänä hankkia ulkopuolista juridista arviota ja varmistaa, että ratkaisu perustuu huolelliseen ja tasapainoiseen lain tulkintaan.

Kokonaisharkinta ja perustuslain 125 §

Viran täytössä sovelletaan perustuslain 125 §:ää, jonka mukaan julkisiin virkoihin nimitettäessä on otettava huomioon taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Virkaan ei valita henkilöä siis pelkästään muodollisten ansioiden perusteella, vaikkei niitä voi ohittaa. Tästä on esimerkkejä eri seurakunnista.

Päätöksentekoon kuuluu kokonaisharkinta seurakunnan tarpeisiin nähden. Ansiovertailussa arvioidaan hakijoiden osaamista, soveltuvuutta, kykyä hoitaa tehtävää sekä muita viran erityisvaatimuksia. Kirkkoneuvosto ja lopulta kirkkovaltuusto käyttävät asiassa harkintavaltaa. Päätös perustuu yhdenvertaiseen ansiovertailuun ja kokonaisarviointiin, ei ennalta määrättyyn lopputulokseen.

Kirkkovaltuuston kokouksessa 24.2. neuvoston tekemä päätösesitys sai odotetusti vastaesityksen, joten äänestys ratkaisi asian Mikko Kinnusen valinnalle äänin 12-11. Perusteet valinnalle olivat edelleen samat, kuin neuvoston esityksessä. Pöytäkirjasta pystyy lukemaan vain osan perusteista, laajemmat perusteet ovat pöytäkirjan liitteenä. Eriävien mielipiteiden vuoksi pöytäkirjasta voi jäädä kuvitelma, että päätös olisi perustunut laittomaan henkilöön liittyvään perusteeseen. Todellisuudessa hakijoita on arvioitu yhdenvertaisesti suhteessa viran tehtäväkuvaukseen ja hakuilmoituksessa määriteltuihin vaatimuksiin. Valinta perustuu ansiovertailuun ja tehtäväsoveltuvuuden arviointiin, eikä siihen ole vaikuttanut tasa-arvolaissa tai yhdenvertaisuuslaissa kielletty peruste.

Hyvä yhteistyö tärkeää edelleen

On tärkeää tunnistaa ja tunnustaa, että demokraattisessa päätöksenteossa voi olla erilaisia näkemyksiä ilman, että toisen osapuolen toiminta on lain vastaista. Arvostava ja avoin vuoropuhelu luo parhaat edellytykset yhteisen ymmärryksen rakentumiselle ja luottamuksen vahvistumiselle, ja sitä haluamme olla edistämässä edelleen.

Olkoot tämä herännyt keskustelu myös kimmokkeena tuleviin seurakuntavaaleihin: ne tarjoavat mahdollisuuden osallistua päätöksentekoon. Demokratia on keskeinen

päätöksenteon muoto, ja äänestämällä voi vaikuttaa siihen, millaisia ratkaisuja seurakunnissa tehdään.

KPP-ryhmän jäsenet, Limingan seurakunta